

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Уманський національний університет садівництва
Освітня програма	30505 Економіка
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

04.04.2024 р.

Справа № 0381/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,
Бульбенюк Світлана Степанівна,
Величко Олександр Петрович,
Глушчевський В`ячеслав Валентинович,
Заславська Ольга Олександрівна,
Кузьмук Ольга Миколаївна,
Ларіонов Станіслав Олександрович,
Лашко Олена Вікторівна,
Нечітайло Ірина Сергіївна,
Ніколаєв Дмитро Петрович,
Орехова Тетяна Вікторівна,
Прокоф`єва Олеся Олексіївна,

за участі запрошених осіб:

Мальований М. , Нестерчук Ю.О. – представник ЗВО,
Фротер Оксана Сергіївна – гарант ОП,
В`юник Ольга Володимирівна – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Уманський національний університет садівництва
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30505
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 12, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ОП реалізується у предметному полі спеціальності 051 Економіка та має чітко виражений фокус на економіку агропромислового підприємства, що підтверджується змістом ОК навчального плану. ГЕР підтримує рекомендації ЕГ щодо продовження на системній основі врахування досвіду іноземних освітніх програм при оновленні цілей та ПРН даної ОП.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Застосування цифрових інструментів при вивченні більшості ОК є недостатнім у контексті цифровізації економіки, зокрема, ПРН 19 "Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів", який задекларований для ОК10, ОК13, ОК14, ОК19, ОК29, ОК37, згідно з тематикою робочих програм цих ОК перевіряється лише ОК10, ОК29, ОК37. Додатковий ПРН25 "Оволодіти практичним інструментарієм організації й ведення економічної діяльності та обґрунтування ефективних господарських рішень економічними суб'єктами з урахуванням галузевої специфіки аграрної економіки", який згідно матриці 5 опису ОП має перевірятися, зокрема, ОК27, ОК28, ОК30, не може бути перевірений в межах тематики, запропонованої в робочих програмах цих ОК.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Тематичний контент ОК37 "Візуалізація даних в Excel та бізнес-аналітика", представлений у робочій програмі, спрямовано на опанування базовим функціоналом Excel та його спеціальних аналітичних надбудов (Power Query, Power Pivot, Power View, Power BI Desktop тощо) для підготовки, упорядкування, інтеграції та перетворення великих масивів даних, зокрема й економічної інформації. Згідно структурно-логічної схеми ОК37 викладається в останньому семестрі вже після вивчення основного пулу дисциплін професійної та практичної підготовки, проте в умовах зростаючого попиту на цифрові компетентності висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців-економістів та з урахуванням мети, завдань, компетентностей та результатів навчання, ОК37 має бути пререквізитом для більшості базових економічних (ОК16, 17, 19, 22, 25, 32, 34 та ін.) і прикладних дисциплін (ОК13, 14, 23, 24, 27, 30 та ін.).

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП «Економіка» в Уманському національному університеті садівництва відповідає предметній області спеціальності 051 Економіка.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

У відомостях самооцінювання та звіті ЕГ опис моделі формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів не повний, оскільки у нормативних документах УНУС, які регламентують процедуру вибору дисциплін, вказано, що студенти вибирають дисципліни із запропонованого переліку в Каталозі (загальноуніверситетські та фахові дисципліни конкретної ОП). Проте, в описі цих дисциплін з Каталогу не вказуються ОК-пререквізити або мінімальні вимоги для вивчення цієї дисципліни, що може призвести до викривлення структурно-логічної схеми ОП. Так, зокрема, для вивчення таких вибірковок ОК, як "Економічна безпека підприємства", "Економічна діагностика", "Фінансова санація та банкрутство підприємств" та інші, об'єктивно є обов'язкові ОК-пререквізити з навчального плану ОП, зокрема, такі: ОК21 "Фінанси", ОК22 "Економіка аграрного підприємства", ОК27 "Економічний аналіз", "Бізнес-планування" тощо. Викладання вибірковок дисциплін починається на 1 курсі у 2 навчальному семестрі, а отже вибір дисципліни без розуміння змістовно-логічного зв'язку з вивченими дисциплінами унеможливорює опанування задекларованими в ній результатами навчання у повному обсязі.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Навчальний план ОП передбачає 4 практики: ОК38 "Навчальна практика з вступу до фаху" (2 семестр), ОК39 "Навчальна практика з мікроекономіки" (4 семестр), ОК40 "Виробнича практика I" (6 семестр), ОК41 "Виробнича практика II" (8 семестр). Серед локальних документів УНУС і профільної кафедри економіки відсутній навчально-методичний документ, що описує комплексний підхід до організації практичної підготовки здобувачів ОП та забезпечує системність, безперервність і наступність навчальних і виробничих практик. Відсутність такого документу, як, наприклад, наскрізна програма практики або аналогічний документ, унеможливорює розуміння структури та змісту усіх видів практик у їх логічному взаємозв'язку.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів,

досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Нормативна база УНУС, яка регламентує алгоритм визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО (Положення про порядок перезарахування РН при вступі на основі НРК5, чинне від 17.06.2021; Положення про порядок переведення та поновлення студентів УНУС, чинне від 22.02.2016), не містить опису процедури верифікації ОК-ів як таких, що підлягають перезарахуванню або становлять академічну різницю, зокрема, відсутні критерії щодо визнання або не визнання РН з ОК, коли кількість кредитів ЄКТС у документі студента менша, ніж у навчальному плані ОП, або назви дисциплін при їх зіставленні не співпадають, та інші подібні ситуації. Відсутність у нормативній базі УНУС чітких критеріїв щодо верифікації РН, отриманих в інших закладах освіти, позбавляє процедуру визнання РН прозорості та об'єктивності та суперечить принципам і вимогам студентоцентрованого підходу.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Сильною стороною ОП є системний розвиток у здобувачів ОП компетентності ЗК6 "Здатність спілкуватися іноземною мовою" завдяки включенню до робочих програм більшості обов'язкових ОК тем, які викладаються студентам англійською мовою. Це, зокрема, забезпечує досягнення ПРН20 "Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами".

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

не застосовується

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

ГЕР встановлює, що у звіті ЕГ висновки щодо виконання вимог підкритерію є достовірними, аргументація – достатня і переконлива, логічні умовиводи – правильні.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Аналіз РП і силабусів ОК свідчить про відсутність бальної системи стимулювання активності студентів серед критеріїв оцінювання досягнень здобувачів, зокрема, таких, як участь у програмах здобуття неформальної освіти, в частині науково-дослідних та прикладних досліджень, які проводяться викладачем навчальної дисципліни та відповідають її спрямуванню у контексті змісту та ПРН тощо. Подібна практика робить критерії оцінювання гнучкішими та відповідає принципам студентоцентризму та академічної свободи здобувачів.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

У методичних вказівках з підготовки та проведення підсумкової атестації здобувачів ОП (таблиця 1 ВСО, ОК "Підсумкова атестація") зазначено, що підсумкова атестація здійснюється у формі атестаційного екзамену (АЕ), який проводиться із застосуванням тестових технологій. Згідно з чинним Стандартом ВО спеціальності 051 Економіка, кваліфікаційний іспит за спеціальністю повинен перевіряти досягнення РН, визначених цим Стандартом та ОП. На підґрунті аналізу п.4 "Програма атестаційного екзамену" цих методичних вказівок (зміст тестових питань з 22 ОК циклу професійної та практичної підготовки, які включено до програми АЕ) ГЕР встановила, що не всі із задекларованих у цій програмі ПРН, можуть бути об'єктивно перевірені з використанням тестового формату та змісту тестів. Зокрема, ПРН8 "Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач" згідно з матрицею 5 опису ОП перевіряється такими ОК: ОК7 "Вища математика", ОК12 "Теорія ймовірностей і математична статистика", ОК13 "Економетрія", ОК14 "Оптимізаційні методи і моделі", ОК29 "Інформаційні системи і технології в економіці". Серед дисциплін, включених до програми АЕ, є лише ОК29, проте зміст тестових питань слабо корелює з ПРН8. ПРН19 "Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів" згідно з матрицею 5 опису ОП перевіряється такими ОК: ОК10 "Інформатика", ОК13, ОК14, ОК19 "Бухгалтерський облік", ОК29, ОК37 "Візуалізація даних в Excel та бізнес-аналітика". Серед дисциплін, включених до програми АЕ, є лише ОК19, ОК29 і ОК37, проте, зміст тестових питань з ОК19 не відповідає ПРН19. ПРН19 передбачає, окрім теоретичних знань, перевірку й практичних вмінь, проте зміст тестових питань з ОК29 і ОК37 об'єктивно не враховує практичну складову для перевірки ПРН19. Під час обговорення справи з представниками УНУС на засіданні ГЕР 4.04.2024 з'ясовано, що повний перелік та зміст екзаменаційних тестів, включених до програми атестаційного екзамену за ОП "Економіка", у цілому дозволяє перевірити досягнення задекларованих ПРН. Проте ГЕР звертає увагу УНУС на об'єктивну обмеженість тестової форми проведення атестаційного екзамену, що є причиною появи ризиків невиконання вимог розділу VI стандарту вищої освіти зі спеціальності 051 "Економіка".

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють

процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Внутрішні документи ЗВО, які регулюють процедури дотримання академічної доброчесності, востаннє оновлювалися у 2019 р. Зокрема, Кодекс академічної доброчесності УНУС (<http://surl.li/kqbps>). Між тим нормативні зміни щодо якості вищої освіти та дотримання академічної доброчесності, які визначені у Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації (п. 8 Постанови КМУ № 897 від 26 серпня 2021 - <https://bit.ly/3zrpqO73>), наразі не імplementовані до внутрішньої системи забезпечення якості УНУС. Через це відповідальність за порушення правил та норм академічної доброчесності Кодексу академічної доброчесності УНУС наразі не передбачає можливості скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти університетом. Ця обставина, а також відсутність розроблених в УНУС відповідних внутрішніх процедур порушує вимоги чинної нормативної бази.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

При проведенні рейтингового оцінювання НПП для підвищення валідності результатів рейтингування доцільним є виділення із загального списку НПП однорідних груп-категорій, наприклад, "професори", "доценти", "викладачі (ст. викладач, викладач-стажист)".

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Сильною стороною ОП є системна практика залучення стейкхолдерів (професіоналів практиків, представників роботодавців)

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

ГЕР встановлює, що у звіті ЕГ висновки щодо виконання вимог критерію є достовірними, аргументація – достатня і переконлива, логічні умовиводи – правильні.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Позитивною інституційною практикою ГЕР вважає всебічну інформаційну підтримку всіх учасників освітнього процесу УНУС завдяки системному використанню новітніх технічних засобів і програмного забезпечення, зокрема, запровадження Автоматизованої системи управління університетом та застосування системи дистанційного навчання на платформі MOODLE. Комунікаційний зв'язок між учасниками освітнього процесу УНУС є багатоканальним і здійснюється через розгалужений офіційний сайт університету, веб-сторінки структурних підрозділів, месенджери соціальних мереж.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ГЕР звертає увагу УНУС на виявлену під час роботи ЕГ низьку поінформованість учасників освітнього процесу щодо алгоритму дій у разі виникнення конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Неефективною є практика оцінювання якості викладання конкретних освітніх компонентів, оскільки ця робота здійснюється фрагментарно. ГЕР підкреслює необхідність системного збирання інформації про якість викладання навчальних дисциплін по завершенню кожного навчального семестра, зокрема, анонімно з використанням платформи дистанційного навчання Moodle, в якій створено, наприклад, рубрику "Оцінка якості курсу".

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В Уманському національному університеті садівництва сформовано культуру якості та діє ефективна внутрішня система забезпечення якості освіти, яка своєчасно та релевантно реагує на виявлені недоліки як реалізації ОП "Економіка" бакалаврського рівня ВО, так і на недоліки та рекомендації інституційного рівня.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Сайт УНУС має розгалужену структуру, зручний і зрозумілий інтерфейс, розроблений з дотриманням єдиного корпоративного стилю, містить адресно згруповану інформацію для внутрішніх (студенти, викладачі, адміністративний персонал) і зовнішніх (абітурієнти, партнери-роботодавці, партнери-дослідники, експерти з якості тощо) користувачів українською та англійською мовами. Інформацію про ОП "Економіка" представлено в повному обсязі.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

До офіційного оприлюднення нової редакції ОП-2024 привести у відповідність зміст матриць 4-5 опису ОП та тематичний зміст робочих програм ОК, які забезпечують релевантну перевірку комплексу ПРН, передбачених Стандартом вищої освіти спеціальності 051 Економіка та цією ОП. До початку 2024/2025 н.р. переглянути робочі програми ОК і доповнити їх навчальним контентом з метою посилення цифрових інструментальних компетентностей здобувачів для розв'язання завдань цих навчальних дисциплін.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

До офіційного оприлюднення нової редакції ОП-2024 переглянути для ОК 37 "Візуалізація даних в Excel та бізнес-аналітика" ОК-пререквізити та ОК-постреквізити та внести відповідні зміни у структурно-логічну схему та навчальний план ОП. До початку 2024/2025 н.р. здійснити групування вибірових дисциплін у Каталозі елективних дисциплін (фахові для ОП) по семестрах, в яких вони можуть викладатися з урахуванням послідовності викладання обов'язкових дисциплін згідно зі структурно-логічною схемою ОП. Внести відповідні зміни у чинне "Положення про вибірові дисципліни УНУС". До початку 2024/2025 н.р. розробити нормативний документ, наприклад, наскрізну програму практики або аналогічний документ, який регламентує структурно-логічну єдність і наступність навчальних і виробничих практик та регулює відповідні питання, встановлює правила й принципи комплексного підходу до організації практичної підготовки здобувачів ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

До початку 2024/2025 н.р. оновити нормативну базу та доповнити відповідні Положення УНУС описом критеріїв верифікації ПН, отриманих в інших закладах освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Поширити практику викладання окремих тем англійською мовою на всіх обов'язкових та вибірових ОК ОП (на постійній основі).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

До початку 2024/2025 н.р. розглянути доцільність доповнення в робочих програмах навчальних дисциплін критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти системою додаткових балів для заохочування студентів до планомірної, систематичної роботи з поглибленого опанування теоретичного матеріалу і стимулювання їх до творчого підходу та креативного мислення під час розв'язанні практичних завдань, які передбачено ОК. До початку підсумкової атестації 2023/2024 н.р. привести Програму атестаційного екзамену у повну відповідність до Стандарту вищої освіти спеціальності 051 Економіка у частині VI Форми атестації здобувачів першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти. До завершення 2023/2024 н.р. забезпечити імплементацію до внутрішніх документів та процедур УНУС положень п. 8 Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації (Постанови КМУ № 897 від 26 серпня 2021 - <https://bit.ly/32pqO73>).

Критерій 6. Людські ресурси

Для підвищення об'єктивності та прозорості конкурсного добору НПП на вакантні посади з урахуванням їхнього професіоналізму інформацію про рейтингові позиції викладачів у межах університету доцільно подавати як результати оцінювання роботи НПП у розрізі окремих категорій: професори, доценти, викладачі. ГЕР рекомендує до наступного рейтингування НПП у 2024 році внести відповідні зміни до чинної нормативної бази УНУС.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ГЕР підтримує рекомендації ЕГ, зокрема, у напрямі посилення роботи зі здобувачами та студентським самоврядуванням щодо порядку вирішення конфліктних ситуацій (у тому числі пов'язаних із сексуальними домаганнями, корупцією, дискримінацією). Рекомендовано вивчитит практику завпровадження в університеті посади омбудсмена із захисту прав здобувачів, який відстоюватиме права студентів під час вирішення спірних/конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

З наступного 2024/2025 н.р. запровадити практику анонімного опитування здобувачів щодо якості викладання кожної освітньої компоненти, розробивши відповідну систему валідних індикаторів. Доцільно скористатися функціоналом платформи Moodle.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Актуалізація інформації про діяльність УНУС (постійно).

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ШАУЛЬСЬКА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА